

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

21 iunie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Fortuna Dumitru în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 decembrie 2022 și a sentinței Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 03 iunie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Costiș Vladimir, născut la xxxxx, domiciliat în s. Xxxxx r-nul Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 29.01.2021-03.06.2022
2. instanța de apel: 30.06.2022-28.12.2022
3. instanța de recurs: 30.03.2023-21.06.2023

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni (sediul Central) din 03.06.2022, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Costiș Vladimir a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal, la 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art.85 alin.(1) Cod penal, pentru cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată prin noua sentință s-a adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei stabilită prin sentința Judecătoriei Ungheni din 13.06.2017, stabilindu-i lui Costiș Vladimir o pedeapsă definitivă de 1 (unu) ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a reținut că, Costiș Vladimir, la data de 01.01.2021, în jurul orei 21:00, conducând automobilul de model „VAZ 21053” cu n/î xxxxx, pe o strada din s.Rezina, r-nul Ungheni, fără a deține permis de conducere, a fost stopat de către angajații Inspectoratului Național de Securitate Publică din cadrul IGP al MAI. În timpul verificării actelor lui Costiș Vladimir, fiind suspectat de conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate, a fost supus testării alcooltestului „Drager”, și în rezultatul testării alcoolscopice s-a

constatat că, concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de acesta constituie 0,58 mg/l, ce conform art.134¹² alin.(3) Cod penal, reprezintă stare de ebrietate cu grad avansat. Astfel, Costiș Vladimir a încălcat cerințele Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului RM Nr.357 din 13.05.2009, prevăzute de pct.10 alin.(2) lit.a) conform căruia, persoana care conduce un vehicul trebuie să posede permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria care face parte autovehiculul condus și pct.14 lit.a) conform căruia, conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Costiș V. a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.264¹ alin.(4) Cod penal, adică *conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, care nu deține permis de conducere.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Fortuna Dumitru în numele inculpatului Costiș Vladimir, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea pedepsei aplicate față de Costiș Vladimir prin prisma art. 85, 91, 264¹ Cod penal, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care condamnatului Costiș Vladimir să-i fie stabilită o pedeapsă non-privativă de libertate prin prisma art.90 alin.(1) Cod penal sau suspendarea parțială a executării pedepsei, prin prisma art.90¹ Cod penal.

În motivarea apelului a indicat că:

- instanța de fond eronat și neîntemeiat a aplicat o pedeapsă prea aspră cu închisoare pentru săvârșirea infracțiunii incriminate și respectiv a stabilit și o pedeapsă definitivă prea aspră, lăsând în umbră un șir de circumstanțe, care în esență urmau a determina stabilirea unei pedepse non-privative de libertate, or, cu executarea separată a pedepselor. Nu în ultimul rând, potrivit apelului, instanța de judecată nu s-a expus asupra posibilității aplicării prevederilor art.90 și art.90¹ Cod penal, privind suspendarea condiționată sau parțială a executării pedepsei;

- instanța de fond nu a ținut cont de un șir de împrejurări la comiterea infracțiunii incriminate, de rolul inculpatului până la comiterea infracțiunii și după, starea familiară a condamnatului, gravitatea infracțiunii și lipsa pericolului social;

- reieșind din circumstanțele cauzei, instanța de fond a aplicat o pedeapsă prea aspră, depășind din limitele calculate, ceea ce contravine normelor legale în vigoare;

- prin sentința Judecătoriei Ungheni din 13.06.2017, Costiș Vladimir a fost condamnat în baza art.217¹ alin.(4) Cod penal, la închisoare pe un termen de 5 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar pentru manifestarea unui comportament pozitiv ca fiind o confirmare de reeducare a acestuia, prin încheierea Judecătoriei Chișinău din 17.09.2020, acesta în temeiul art.91 Cod penal, a fost eliberat condiționat înainte de termen de pedeapsa rămasă neexecutată de 11 luni 10 zile.

- deși condamnatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.264¹ alin.(4) Cod penal, în termenul de pedeapsă rămas neexecutat prin sentința anterioară, e de remarcat că, această infracțiune a săvârșit-o nu cu o intenție directă, ci din motive emotive și, în acest sens inculpatul ferm a confirmat că, în ziua respectivă a venit la mama în ospetie, care locuiește nu departe, iar la masă în timpul discuției a consumat puțin băuturi alcoolice. Nu avea intenția de a urca la volan, însă în condițiile în care nu dorea să lase automobilul în stradă, a decis să se deplaseze la domiciliu, invocând că nu a condus agresiv și nu a încercat să se eschiveze de la colaboratorul de poliție și nu a creat pericol pentru alte persoane;

- prin pedeapsa anterioară stabilită lui Costiș Vladimir de Judecătoria Ungheni a fost atins scopul legii penale de reeducare a condamnatului pentru care fapt acesta și a fost eliberat înainte de termen, or, în textul încheierii se desprinde că, condamnatul s-a plasat pe calea corijării, acesta a devenit un tată exemplar și responsabil în întreținerea familiei, prin angajare la serviciu, la moment are la întreținere 3 copii minori, este unicul întreținător și părinte rămas în viață, dat fiind că pe parcursul examinării cauzei, concubina condamnatului a decedat;

- sentința de condamnare cu închisoarea stabilită prin comasarea sentinței anterioare, este contrar proporțională cu scopul legii penale, principiului individualizării pedepsei, caracterul și gradul pericolului social, de comportamentul inculpatului, de consecințele survenite, precum și starea familială a acestuia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 decembrie 2022, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței.

5. Instanța de apel a constatat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, inculpatul Costiș Vladimir a săvârșit infracțiunea imputată. Or, aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a constatat că, Costiș Vladimir a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.264¹ alin.(4) Cod penal - *conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe narcotice și care este privat de a conduce mijloace de transport.*

În viziunea instanței de apel, prima instanță a ținut cont de faptul că, inculpatul a recunoscut vina în cele comise, însă această stare de fapt nu poate fi considerat drept o circumstanță atenuantă sub condiția acordării acestei circumstanțe o dublă valență juridică. Or, recunoașterea vinovăției a fost ca condiție la aplicarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, respectiv fiindu-i redusă 1/3 din pedeapsa cu închisoare aplicată inculpatului.

Totodată, instanța de apel a menționat că, așa cum a desprins instanța de fond, examinând personalitatea inculpatului Costiș Vladimir s-a stabilit că, prin sentința Judecătorei Cantemir din 20.02.2015, acesta a fost condamnat în baza art.201¹ alin.(1) Cod penal, la 120 ore muncă neremunerată în folosul comunității. La fel, prin sentința Judecătorei Ungheni din 13.06.2017 a fost condamnat în baza art.217¹ alin.(4) lit.d) Cod penal, la închisoare pe un termen de 5 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis. Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 17.09.2020, Costiș Vladimir a fost eliberat condiționat înainte de termen de pedeapsa rămasă neexecutată de 11 luni 10 zile.

În asemenea condiții, instanța just și întemeiat a concluzionat că Costiș Vladimir fiind tras de nenumărate ori la răspundere penală, nu a îndreptățit încrederea ce i s-a acordat, nu a făcut concluziile necesare și nu a mers pe calea corijării, continuând activitatea criminală.

La fel, instanța de apel a notat că, potrivit materialelor dosarului, Costiș Vladimir se caracterizează din punct de vedere pozitiv, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru.

6. Hotărârile judecătorești adoptate în cauză sunt atacate cu recurs ordinar de către avocatul Fortuna D. în numele inculpatului, care solicită casarea acestora, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului indică:

- examinarea cauzei în apel, în data de 28.12.2022 a fost în lipsa inculpatului și apărătorului ales, care nu au fost legal citați și nu au cunoscut despre decizia pronunțată;

-despre decizie, condamnatul și avocatul lui ales, au aflat la data de 21.02.2023, în momentul reținerii lui Vladimir Costiș la IP Ungheni;

- cererea de apel a fost înaintată în partea pedepsei aplicate față de Costiș Vladimir prin prisma art. 85, 91, 264¹ Cod penal, ca fiind una prea aspră;

- temei legal în motivarea cererii de apel au fost invocate prevederile art. 85 alin. (1), 90 alin. (1) CP, 90¹ și 91 alin. (8) Cod penal, precum că instanța de fond în nici un fel nu și-a argumentat soluția la aplicarea pedepsei prin comasare prin prisma art. 90 alin. (1) Cod penal, fără a soluționa problema aplicării prevederilor art. 90¹ Cod penal, ținând cont de cumulul de circumstanțe nominalizate;

- instanța de apel, la fel, în nici o formă nu s-a expus asupra motivelor și temeiurilor invocate în cererea de apel, privind relevanța și legalitatea aplicării sau neaplicării prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, 90¹ și 91 alin. (8) Cod penal;

- la data de 23.11.2022 a fost stabilită ședință de judecată în instanța de apel, ședință care nu a avut loc, urmînd a fi informate și citate părțile despre data și ora ședinței următoare, în cele din urmă atît apărătorul ales, cît și inculpatul nu au fost informați potrivit modului stabilit, despre ședința din data de 28.12.2022.

- instanța de apel, contrar prevederilor art. 319, 321, 412- 414 Cod de procedură penală, a purces la examinarea cauzei, în lipsa condamnatului și apărătorului ales, care nu au fost citați legal;

- deși examinarea cauzei a avut loc în lipsa condamnatului, instanța de aple în mod eronat a indicat în pct. 12 din decizie, că în ședința instanței de apel, inculpatul Costiș Vladimir și apărătorul acestuia, avocatul Lazăr Andrieș au pledat pentru admiterea apelului declarat;

-deși, de iure la judecarea cauzei în apel, a fost asigurată prezența unui apărător din oficiu, acesta nu a făcut legătura cu inculpatul Costiș Vladimir, care nici nu a prezentat careva acord de a fi reprezentat de un alt avocat, fapt care determină că asigurarea dreptului la apărare a fost una inefficientă și respectiv fapt care constată încălcarea art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenția Europeană;

- instanța nu a respectat procedura de citare legală, confirmată prin eschivarea sau refuzul condamnatului de a se prezenta în fața instanței, și în acest sens nu a ținut cont de eficacitatea unei apărări, or, avocatul numit a fost în imposibilitate să facă cunoștință cu materialele și circumstanțele cauzei;

- la adoptarea deciziei în prezenta cauză, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile normelor imperative, și anume art. 6 alin. (3) lit. a) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO) și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), la acest articol, coroborat cu prevederile art.8 alin.(3), 66 alin.(2) pct.1), art.24 alin.(2) Cod de procedură penală;

- instanța de fond nu a soluționat problema privind aplicarea sau neaplicarea suspendării integrale sau parțiale a executării pedepsei, prin prisma principiului de individualizare a pedepsei. În consecință se atestă că, prin sentința instanței de fond a fost aplicată o pedeapsă prea aspră, or s-au aplicat pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege precum și greșit s-a individualizat pedeapsa aplicată, sentința nu a fost motivată;

- instanța de apel a examinat apelul fără participarea condamnatului și apărătorului ales, care nu au fost citați potrivit modului stabilit;

- la examinarea prezentei cauze penale în instanța de fond și recurs, evident au fost comise erori grave de drept, care au afectat hotărârile atacate, inclusiv constatate încălcări a drepturilor fundamentale a persoanei la un proces legal și echitabil și la o apărare efectivă, consfințite în Constituție, circumstanțe ce prezintă un interes deosebit pentru jurisprudență, pentru evitarea formării unei practici ilegale.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul depune referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând a decide inadmisibilitatea acestuia.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia, în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului ordinar este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Din actele dosarului, rezultă că în speța dată, decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată integral la data 25 ianuarie 2023, iar conform art. 10 alin. (4) din Legea privind organizarea judecătorească, hotărârile judecătoriale, ale curților de apel și ale Curții Supreme de Justiție, se publică pe portalul web al instanțelor de judecată.

Prin urmare, Colegiul atestă că, avocatul Fortuna D. în numele inculpatului, a declarat recurs ordinar împotriva hotărârii instanței de apel la data de 16 martie 2023, fapt confirmat prin mențiunea despre dată de pe plic (f.d. 192).

În prezenta speță, Colegiul penal lărgit constată că, termenul de 30 de zile se calculează începând cu data de 25 ianuarie 2023, pe când avocatul Fortuna D. în numele inculpatului, a depus recursul ordinar, abia la data de 16 martie 2023, după expirarea termenului de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar.

Totodată, instanța de recurs reține că, avocatul Fortuna D. în numele inculpatului, declarând cerere de apel, urma în continuare să se intereseze despre stadiul dosarului, despre ședințele de judecată (ultimul a fost citat legal în ședința de judecată a instanței de apel, prin aviz de recepție, f.d. 146, 148) și hotărârea instanței de apel, care este publicată pe portalul web al instanțelor de judecată și să-și asume responsabilitate pentru realizarea dreptului de atac asupra hotărârii instanței de apel, urmând să dea dovadă de diligență la realizarea dreptului său de a ataca hotărârea instanței de judecată, cu care probabil putea să nu fie de acord.

Prevederile alin. (2) și (3) art. 230 Cod de procedură penală stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea

procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Totodată, Colegiul penal lărgit remarcă acel fapt, că legea procesual-penală nu stabilește alte condiții de calculare a termenului pentru recurs, decât cel prevăzut la art. 422 Cod de procedură penală, și anume de la data pronunțării deciziei.

Având ca reper cele menționate, Colegiul penal, conchide că termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar de către avocatul Fortuna Dumitru în numele inculpatului a fost depășit, impunându-se în consecință inadmisibilitatea recursului, ca fiind declarat peste termen.

9. În conformitate cu art. 432 alin. (1)-(2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Fortuna Dumitru în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 decembrie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Costiș Vladimir**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 13 iulie 2023.

Președinte

Guzun Ion

Judecător

Eremciuc Ghenadie

Judecător

Daguța Sergiu